

**Uchwała nr 321/1405/2018
Zarządu Powiatu Tarnogórskiego
z dnia 10 września 2018 roku**

w sprawie:
**przedstawienia Radzie Powiatu Tarnogórskiego Raportu z wykonania „Programu Ochrony Środowiska
Powiatu Tarnogórskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2024” za lata 2016-2017**

Na podstawie art. 4 ust. 1, pkt 13 i art. 32 ust. 2, pkt. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym
(tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 995 ze zm.¹) oraz art. 18 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo
ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 799 ze zm.²)

Zarządu Powiatu

uchwała:

§ 1

Przedstawia się Radzie Powiatu Tarnogórskiego Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Tarnogórskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2024” za okres 2016-2017 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Zobowiązuje się Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa po przyjęciu Raportu z wykonania „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Tarnogórskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2024” za okres 2016-2017 przez Radę Powiatu Tarnogórskiego do przekazania w/w Raportu do organu wykonawczego województwa.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Staroście Tarnogórskiemu.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCA
ZARZĄDU POWIATU**
Krystyna Kosmala

¹ Przepisy wprowadzające zmiany opublikowano w: Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, poz. 1349, poz. 1432

² Przepisy wprowadzające zmiany opublikowano w: Dz. U. z 2018 r. poz. 650, poz. 1356, poz. 1564

EKOSCAN INNOWACJA I ROZWÓJ SP. Z O.O.

ul. Błękitna 12

42-622 Świerklaniec

tel. 600 243 782

biuro@ekoscan.pl

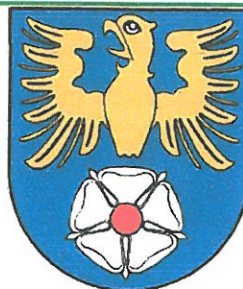
www.ekoscan.pl

Inwestor:

Powiat Tarnogórski

ul. Karłuszowiec 5

42-600 Tarnowskie Góry

Temat opracowania:

**Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska Powiatu
Tarnogórskiego na lata 2016-2020
z perspektywą do roku 2024”**

Za lata 2016-2017

**Zespół
autorski:**

ŁUKASZ BYSTRZANOWSKI

KATARZYNA KUBICZEK

JUSTYNA ZASTRZEŻYŃSKA

Kubiczek
EKOSCAN
INNOWACJA I ROZWÓJ SP. Z O.O.
Katarzyna Kubiczek
SPECJALISTA DS. EKOLOGII

Lipiec 2018 r.

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Zadania zrealizowane na terenie Powiatu Tarnogórskiego w kierunku ochrony elementów środowiska	4
2.1. Klimat i powietrze.....	4
2.2. Zasoby i jakość wód	9
2.3. Zasoby przyrodnicze	13
2.4. Klimat akustyczny	18
2.5. Ochrona gleb.....	20
2.6. Gospodarka odpadami.....	22
2.7. Edukacja ekologiczna	24
3. Podsumowanie	44

Spis tabel

Tabela 1 Zadania zrealizowane – klimat i powietrze	5
Tabela 2 Zadania zrealizowane - zasoby i jakość wód.....	10
Tabela 3 Zadania zrealizowane – zasoby przyrodnicze.....	14
Tabela 4 Zadania zrealizowane – klimat akustyczny.....	19
Tabela 5 Zadania zrealizowane – ochrona gleb	21
Tabela 6 Zadania zrealizowane – gospodarka odpadami	23
Tabela 7 Zadania zrealizowane – edukacja ekologiczna	25
Tabela 8 Cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowisk oraz wartości osiągniętych wskaźników realizacji „Programu...”	36

1. Wstęp

Zgodnie z art. 18 ust. 2 *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2018 poz. 799, z późn. zm.)* starosta co dwa lata przedstawia raport z realizacji programu ochrony środowiska Radzie Powiatu.

„Program Ochrony Środowiska Powiatu Tarnogórskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2024”, został przyjęty uchwałą NR XXII/163/2016 Rady Powiatu Tarnogórskiego z dnia 14 czerwca 2016 r.

Niniejszy raport powstał w celu przedstawienia realizacji celów i zadań zapisanych w tym dokumencie. *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* nie określa wymagań dotyczących formy i struktury raportu z realizacji powiatowego programu ochrony środowiska.

Głównym celem niniejszego raportu jest przedstawienie zrealizowanych przedsięwzięć w odniesieniu do głównych komponentów przyjętych w *„Programie...”*.

2. Zadania zrealizowane na terenie Powiatu Tarnogórskiego w kierunku ochrony elementów środowiska

2.1. Klimat i powietrze

Działaniami w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego wskazanymi w „Programie...” są:

- polepszenie jakości powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji z sektora komunalno – bytowego w zakresie źródeł emisji o małej mocy do 1 MW,

- ograniczenie emisji z sektora transportu,
- ograniczanie i kontrola emisji ze źródeł przemysłowych,
- działania kontrolno-edukacyjne,
- działania na rzecz efektywności energetycznej,
- zarządzanie jakością powietrza.

Ich osiągnięcie jest możliwe poprzez:

- Termomodernizację budynków
- Rozwój ścieżek rowerowych, pieszych, konnych
- Ograniczenie emisji ze środków transportu poprzez modernizację, remont, wymianę nawierzchni i przebudowę dróg
- Ograniczenie emisji przemysłowej ze źródeł technologicznych poprzez wymianę przestarzałych urządzeń oraz montowanie filtrów redukujących wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza
- Edukację ekologiczną (konkursy, pogadanki, organizowanie akcji np. sprzątanie świata)
- Wykorzystywanie i promocję odnawialnych i alternatywnych źródeł energii
- Realizowanie zadań nałożonych na starostę związanych z ochroną powietrza
- Nadzór nad zadaniem ograniczającym skażenie m.in. powietrza - likwidacja zwałowisk odpadów niebezpiecznych poprzez unieszkodliwianie oraz rekultywację terenów po Zakładach Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach w likwidacji. Niewłaściwie prowadzona rekultywacja może powodować nadmierne pylenie do atmosfery.

W przedstawionej tabeli zestawiono przedsięwzięcia realizowane w roku 2016 i 2017 w celu ochrony powietrza atmosferycznego.

Tabela 1 Zadania zrealizowane – klimat i powietrze

Podjęte zadania		Efekt
Klimat i powietrze		
Edukacja ekologiczna		
Opracowywanie materiałów informacyjno-edukacyjnych dot. m.in. ograniczenia niskiej emisji – realizacja w trybie ciągłym	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców	
Współpraca z mieszkańcami oraz przedsiębiorcami działającymi na terenie powiatu – realizacja w trybie ciągłym		
Ograniczenie emisji ze środków transportu poprzez modernizację, remont, wymianę nawierzchni i przebudowę dróg		
ROK 2016		
Na terenie gminy Tarnowskie Góry wykonano nakładki na jezdniach i remonty jezdni na drogach o dużym natężeniu ruchu drogowego Kwota ok. 245 000,00 zł brutto	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprawa stanu środowiska naturalnego	
Na terenie gminy Zbrosławice wykonano nakładki na jezdniach i remonty jezdni na drogach o dużym natężeniu ruchu drogowego Kwota ok. 550 000,00 zł brutto		
Na terenie gminy Tworóg wykonano nakładki na jezdniach i remonty jezdni na drogach o dużym natężeniu ruchu drogowego Kwota ok. 285 000,00 zł brutto		
Na terenie gminy Kalety wykonano nakładki na jezdniach i remonty jezdni na drogach o dużym natężeniu ruchu drogowego Kwota ok. 116 000,00 zł brutto		
Na terenie gminy Krupski Młyn wykonano nakładki na jezdniach i remonty jezdni na drogach o dużym natężeniu ruchu drogowego Kwota ok. 70 000,00 zł brutto		
Na terenie gminy Świerklaniec wykonano nakładki na jezdniach i remonty jezdni na drogach o dużym natężeniu ruchu drogowego Kwota ok. 8 000,00 zł brutto		
Na terenie gminy Miasteczko Śląskie wykonano nakładki na jezdniach i remonty jezdni na drogach o dużym natężeniu ruchu drogowego Kwota ok. 83 000,00 zł brutto		
Na terenie gminy Miasteczko Śląskie wykonano modernizację nawierzchni ulicy Łokietka Kwota ok. 240 000,00 zł brutto		
Na terenie gminy Radzionków wykonano nakładki na jezdniach i remonty jezdni na drogach o dużym natężeniu ruchu drogowego. Kwota ok. 139 000,00 zł brutto		
Na terenie gminy Ożarówce wykonano nakładki na jezdniach i		

remonty jezdni na drogach o dużym natężeniu ruchu drogowego Kwota ok. 101 000,00 zł brutto	
Na terenie gminy Tarnowskie Góry przeprowadzono remonty masą z asfaltu lanego w ciągu ul. Sobieskiego, Powstańców Śląskich i Opolskiej Kwota 22 137,05 zł brutto	
Na terenie gminy Tarnowskie Góry uszczelniono masą z asfaltu lanego podłużne i poprzeczne spękania w ciągu ul. Piłsudskiego, Wyspiańskiego, Wyszyńskiego, Legionów i Nakielskiej Kwota 16 000,00 zł brutto	
Na terenie gminy Radzionków przeprowadzono remonty masą z asfaltu lanego w ciągu ul. Świętego Wojciecha Kwota 5 537,95 zł brutto	
Na terenie gminy Radzionków wykonano remont nawierzchni ul. Nałkowskiej w związku z wymianą pętli indukcyjnej sygnalizacji świetlnych Kwota 23 550,44 zł brutto	
Na terenie gminy Kalety przeprowadzono remont cząstkowy w ciągu ul. Koszęcińskiej Kwota 3 816,08 zł brutto	
Na terenie gminy Krupski Młyn przeprowadzono remont cząstkowy w ciągu ul. Głównej i Lublinieckiej oraz drogi 3235 Krupski Młyn-Tworóg Kwota 36 617,10 zł brutto	
Na terenie gminy Tworóg przeprowadzono remont cząstkowy w ciągu ul. Traugutta, Kaletańskiej i Wiejskiej Kwota 16 900,00 zł brutto	
Łączna wartość wykonanych robót wyniosła 1 961 558,62 zł brutto	
ROK 2017	
Na terenie gminy Zbrosławice wykonano nakładkę na ul. Witosa Kwota 27 526,06 zł brutto	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprawa stanu środowiska naturalnego
Na terenie gminy Zbrosławice wykonano nakładkę na trasie TDP Kwota 62 900,29 zł brutto	
Na terenie gminy Zbrosławice wykonano nakładkę w miejscowości Kamieniec Kwota 460 096,25 zł brutto	
Na terenie gminy Tworóg wykonano nakładkę w miejscowości Mikołeska Kwota 70 127,66 zł brutto	
Na terenie gminy Tworóg wykonano nakładkę w miejscowości Świniowice Kwota 108 518,00 zł brutto	
Na terenie gminy Kalety wykonano nakładki na ulicy 1-Maja Kwota 182 640,76 zł brutto (w tym dofinansowanie miasta Kalety: 91320,38 zł brutto)	
Na terenie gminy Miasteczko Śląskie wykonano remont w ciągu ulicy Łokietka Kwota: 254 794,50 zł brutto (w tym dofinansowanie z gminy	

Miasteczko Śląskie ok. 100 000,00 zł).		
Na terenie Gminy Miasteczko Śląskie wykonano nakładki na ulicy Łokietka Kwota 233 000,00 zł brutto		
Na terenie Gminy Ożarowice wykonano nakładki na ulicy Królewiec Koszt ok. 50 000,00 zł brutto		
Łączna wartość wykonanych robót wyniosła 1 449 603,52 zł brutto		
Termomodernizacja budynków		
ROK 2016		
Wymiana stolarki okiennej wraz z remontem elewacji budynku przy ul. Park 6 w Brynku Łączne koszty: 51 027,30 zł <u>Źródła finansowania:</u> środki własne		Obniżenie zapotrzebowania na energię cieplną co skutkuje obniżeniem emisji zanieczyszczeń
ROK 2017		
Termomodernizacja budynku I Liceum Ogólnokształcącego im Sempołowskiej w Tarnowskich Górach, ul. Opolska 28. Łączne koszty: 1 113 579,00 zł, <u>Źródło finansowania:</u> - środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 847 482,30 zł - środki własne: 266 096,70 zł		Obniżenie zapotrzebowania na energię cieplną co skutkuje obniżeniem emisji zanieczyszczeń
Adaptacja budynku przy ul. Sienkiewicza 16 w Tarnowskich Górach na potrzeby utworzenia Centrum Usług Społecznych - termomodernizacja Łączne koszty: 526 373,00 zł, <u>Źródło finansowania:</u> - środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 254 238,16 zł - środki własne: 272 134,84 zł		
Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w budynku sali gimnastycznej Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach, ul. Okrzei 3 Łączne koszty: 77 490,00 zł <u>Źródło finansowania:</u> środki własne		
Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w budynku sali gimnastycznej Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących, ul. Sienkiewicza 23 w Tarnowskich Górach Łączne koszty: 57 190,00 zł <u>Źródło finansowania:</u> środki własne		
Wymiana stolarki okiennej w budynku szkoły Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego przy ul. Strzelców Bytomskich 7 w Tarnowskich Górach Łączne koszty: 8 000,00 zł		

<u>Źródło finansowania:</u> środki własne	
Łączna wartość wykonanych robót wyniosła 1 782 632,00 zł brutto	
Profilaktyka zdrowotna dzieci na obszarach na których występują przekroczenia standardów jakości powietrza	
ROK 2017	
Dofinansowywanie zadań w ramach otwartego konkursu ofert: Realizacja zadań profilaktyki zdrowotnej dzieci zamieszkałych na obszarach powiatu tarnogórskiego, na których występują przekroczenia standardów jakości powietrza poprzez prowadzenie badań monitoringu zdrowotnego ich narażenia na ołów oraz wyjazdów profilaktyczno-zdrowotnych, przez Fundację Na Rzecz Dzieci „Miasteczko Śląskie” – Kwota 7 500,00 zł	Poprawa stanu zdrowia w związku z zanieczyszczeniem powietrza
Weryfikacja pozwoleń na emisje zanieczyszczeń do atmosfery.	
ROK 2016	
Wydano 4 pozwolenia na emisję gazów lub pyłów do powietrza.	Kontrola i zarządzanie jakością powietrza
ROK 2017	
Wydano 2 pozwolenia na emisję gazów lub pyłów do powietrza.	Kontrola i zarządzanie jakością powietrza

2.2. Zasoby i jakość wód

Działaniami w zakresie ochrony zasobów wodnych wskazanymi w „Programie...” są poprawa stanu wód powierzchniowych, ochrona wód podziemnych między innymi poprzez: ochronę powierzchni ziemi, dalsze działania w zakresie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych, dalsze działania w zakresie oczyszczania ścieków przemysłowych, wdrażanie narzędzi do zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym w szczególności w zakresie zagospodarowania przestrzennego, powszechna realizacja zadań z zakresu szeroko pojętej małej retencji, w tym mikroretencji, również na obszarach zurbanizowanych. Ich osiągnięcie jest możliwe poprzez:

- Wsparcie budowy oraz rozbudowy sieci kanalizacyjnej w gminach dla uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej
- Kontynuacja działań zapewniających stałą ochronę wód podziemnych triasowych zbiorników wód podziemnych
- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wody
- Zagospodarowanie wód deszczowych
- Optymalizację zużycia wody
- Edukację i propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody
- Bezwzględną ochronę zlewni wód stojących przed negatywnym wpływem zanieczyszczeń obszarowych pochodzenia rolniczego
- Dalszy monitoring terenów po Zakładach Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach w likwidacji

Inwestycje zrealizowane na terenie powiatu tarnogórskiego w latach 2016-2017 w zakresie ochrony zasobów wodnych przedstawiono w zamieszczonej dalej tabeli.

Tabela 2 Zadania zrealizowane - zasoby i jakość wód

Podjęte zadania		Efekt
Zasoby i jakość wód		
Weryfikacja pozwoleń wodno prawnych		
ROK 2016		
Wydano 53 pozwolenia wodno prawne		Regulacja gospodarki wodno-ściekowej
ROK 2017		
Wydano 50 pozwoleń wodno prawnych		Regulacja gospodarki wodno-ściekowej
Przedsięwzięcia związane z ochroną wód (zarybianie, wykaszanie trawy wokół zbiorników, cieków wodnych, rowów przydrożnych)		
ROK 2016		
Czyszczenie i modernizacja rowów przy ul. Jagodowej, Edukacji Narodowej, Powstańców Warszawskich, Pyskowskiej w Tarnowskich Górach Kwota: 5 000,00 zł		Poprawa atrakcyjności powiatu i zwiększenie możliwości inwestycyjnych, ochrona przed powodzią
Ubezpieczenie elementami prefabrykowanymi rowu odwadniającego przy ul. Powstańców Śląskich w Wojsce Kwota: 5 000,00 zł		
Dofinansowywanie zadań w ramach otwartego konkursu ofert: Zarybianie wód zalewu Pniowiec przez Koło PZW nr 72 ZAMET w Tarnowskich Górach Kwota: 2 520,00 zł		Zachowanie bioróżnorodności zbiorników wodnych
Dofinansowywanie zadań w ramach otwartego konkursu ofert: Uzupełniające zarybianie śródlądowego zbiornika retencyjnego „Brzeźnica” przez Koło PZW nr 116 przy Nadleśnictwie Brynek w Tworogu Kwota: 2 520,00 zł		
Dofinansowywanie zadań w ramach otwartego konkursu ofert: Zarybianie wód zalewu Nakło-Chechło przez Koło PZW nr 59 Tarnowskie Góry w Tarnowskich Górach Kwota: 3 000,00 zł		
Dofinansowywanie zadań w ramach otwartego konkursu ofert: Uzupełniające zarybianie śródlądowego zbiornika retencyjnego Odmuchów przez Koło PZW nr 84 „KOKOTEK” w Krupskim Młynie Kwota: 2 520,00 zł		
Dofinansowywanie zadań w ramach otwartego konkursu ofert: Zarybianie zbiornika Zielona Górna w Kaletach i zbiornika licencyjnego Kalety nr 1 oraz zadbanie o czystość jego brzegów przez Koło PZW nr 7 w Kaletach Kwota: 2 520,00 zł		
Dofinansowywanie zadań w ramach otwartego konkursu		

ofert: Zarybianie zbiornika Gierzyna przez Koło PZW nr 108 w Miasteczku Śląskim Kwota: 2 520,00 zł	
Łączna wartość wykonanych robót wyniosła:25 600,00 zł	
ROK 2017	
Czyszczenie i modernizacja rowów przy ul. Jagodowej, Edukacji Narodowej, Powstańców Warszawskich, Pyskowskiej w Tarnowskich Górach, Kwota: 5 000,00 zł	Poprawa atrakcyjności powiatu i zwiększenie możliwości inwestycyjnych, ochrona przed powodzią
Czyszczenie i obkaszanie rowu odwadniającego przy ul. Bytomskiej w sołectwie Połomia gmina Tworóg, Kwota: 5 000,00 zł	
Ubezpieczenie elementami prefabrykowanymi rowu odwadniającego przy ul. Powstańców Śląskich w Wojsce Kwota: 5 000,00 zł	
Dofinansowywanie zadań w ramach otwartego konkursu ofert: Zarybianie wód zalewu Pniowiec przez Koło PZW nr 72 ZAMET w Tarnowskich Górach Kwota: 2 200,00 zł	Zachowanie bioróżnorodności zbiorników wodnych
Dofinansowywanie zadań w ramach otwartego konkursu ofert: Uzupełniające zarybianie śródlądowego zbiornika retencyjnego „Brzeźnica” przez Koło PZW nr 116 przy Nadleśnictwie Brynek w Tworogu Kwota: 2 200,00 zł	
Dofinansowywanie zadań w ramach otwartego konkursu ofert: Zarybianie wód zalewu Nakło-Chechło przez Koło PZW nr 59 Tarnowskie Góry w Tarnowskich Górach Kwota: 3 000,00 zł	
Dofinansowywanie zadań w ramach otwartego konkursu ofert: Uzupełniające zarybianie śródlądowego zbiornika retencyjnego Odmuchów przez Koło PZW nr 84 „KOKOTEK” w Krupskim Młynie Kwota: 2 200,00 zł	
Dofinansowywanie zadań w ramach otwartego konkursu ofert: Zarybianie zbiornika Zielona Górna w Kaletach i zbiornika licencyjnego Kalety nr 1 oraz zadbanie czystość jego brzegów przez Koło PZW nr 7 w Kaletach Kwota: 2 200,00 zł	
Dofinansowywanie zadań w ramach otwartego konkursu ofert: Zarybianie zbiornika Gierzyna przez Koło PZW nr 108 w Miasteczku Śląskim Kwota: 1 996,80 zł	
Łączna wartość wykonanych robót wyniosła:28 796,80 zł	
Realizowanie zadań modernizacyjnych, inwestycyjnych służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej	
ROK 2016	
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej wraz	Ograniczenie zanieczyszczenia

<p>z przepompownią ścieków sanitarnych i rurociągiem tłocznym na terenie zespołu pałacowo – parkowego w Brynku, gmina Tworóg</p> <p>Łączne koszty: 168 802,82 zł,</p> <p>Źródło finansowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – WFOŚiGW: 109 155,00 zł, – pozostałe środki własne 	<p>środowiska wodnego i gleb</p>
---	----------------------------------

2.3. Zasoby przyrodnicze

W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu działania ukierunkowane zostały na opracowanie brakującej dokumentacji dla obszarów chronionych (plany ochrony, plany zadań ochronnych) oraz skuteczne wdrażanie zapisów obowiązujących już dokumentów, uwzględnianie ochrony przyrody, krajobrazu i terenów zieleni, a w szczególności spójności systemu obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych w zagospodarowaniu przestrzennym na wszystkich szczeblach planowania i zarządzania przestrzenią przez jednostki samorządu lokalnego, kontynuacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, ochrona bioróżnorodności na obszarach użytkowanych gospodarczo, w szczególności leśnych i rolniczych oraz w dolinach rzek, pozyskiwanie środków finansowych na ochronę przyrody z funduszy krajowych i unijnych. Ich realizacja jest możliwa poprzez:

- Utrzymanie dotychczasowego stanu lub powiększanie terenów zieleni urządzonej: parki, ogrody działkowe, zielone tereny sportowe, aleje i szpalery drzew, większe skwery
- Renowację terenów zieleni, w szczególności zabytkowych parków;
- Zwiększanie zasobów zieleni przydrożnej i śródpolnej
- Rozbudowę sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, organizację punktów widokowych
- Restrykcyjny nadzór nad przestrzeganiem zakazu wypalania łąk, ściernisk, rowów, itp.
- Uregulowanie stanów prawnych parków wiejskich, starodrzewów, alei drzew
- Włączenie do działań edukacyjnych problematyki gospodarki leśnej i ochrony lasu oraz z ochrony przyrody
- Ujęcie opracowanych granic polno-leśnych lub ich aktualizacji w planach zagospodarowania przestrzennego

Inwestycje zrealizowane w okresie sprawozdawczym w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3 Zadania zrealizowane – zasoby przyrodnicze

Podjęte zadania	Efekt
Zasoby przyrodnicze	
ROK 2016	
<p>Na terenie gminy Tarnowskie Góry wydatkowano 42 162,64 zł brutto na pielęgnację zieleni wysokiej i 18 656,97 zł brutto na pielęgnację zieleni niskiej. W ramach prac wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cięcia pielęgnacyjne w koronach drzew, cięcia techniczne - 58 szt. – Nasadzenia drzew - 21 szt. – Ścinka drzew - 25 szt. – Formowanie koron drzew - 40 szt. – Mechaniczne karczowanie pni - 9 szt. – Cykliczne uprzątnięcie z wszelkich zanieczyszczeń pasów zieleni wokół "rond": Ranoszka, Blachnickiego, Klapucha, Solidarności, wzdłuż ul. Piłsudskiego, skarp w ciągu ul. Nakielskiej oraz wyspy na skrzyżowaniu ul. Grodzkiej i Słowackiego (zieleni niską). – Strzyżenie trawników i ręczne odchwaszczanie terenów wymienionych powyżej (zieleni niską). 	Poprawa „przyrodniczego wizerunku” powiatu
<p>Na terenie gminy Radzionków wydatkowano 21 416,01 zł brutto na pielęgnację zieleni. W ramach prac wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cięcia pielęgnacyjne w koronach drzew - 50 szt. – Nasadzenia drzew – 13 szt. – Ścinka drzew - 12 szt. – Mechaniczne karczowanie pni - 6 szt. – Usuwanie odrostów z szyjki pnia drzewa - 1 szt. 	
<p>Na terenie gminy Zbrosławice wydatkowano 62 417,54 zł brutto na pielęgnację zieleni. W ramach prac wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cięcia pielęgnacyjne w koronach drzew, cięcia techniczne - 89 szt. – Nasadzenia drzew - 46 szt. – Ścinka drzew - 39 szt. – Usuwanie samosiejek – 9000 m² – Usuwanie odrostów z szyjki pnia drzewa - 28 szt. 	
<p>Na terenie gminy Krupski Młyn wydatkowano 976,06 zł brutto na pielęgnację zieleni wysokiej i 2 581,03 zł brutto na pielęgnację zieleni niskiej. W ramach prac wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ścinka drzew - 2 szt. – Cięcia pielęgnacyjne w koronach drzew - 5 szt. – Mechaniczne koszenie poboczy - 29 873m² 	
<p>Na terenie gminy Tworóg wydatkowano 146,72 zł brutto na pielęgnację zieleni.</p>	

Na terenie Gminy Miasteczko Śląskie wydatkowano 1 359,07 zł brutto na pielęgnację zieleni wysokiej. W ramach prac wykonano: - Cięcia pielęgnacyjne w koronach drzew - 9 szt.	
Na terenie Gminy Ożarówice wydatkowano 6 754,11 zł brutto na pielęgnację zieleni wysokiej i 4 807,81 zł brutto na pielęgnację zieleni niskiej. W ramach prac wykonano: - ścinka drzew -18 szt. - cięcia pielęgnacyjne w koronach drzew – 12 szt. - nasadzenia drzew – 6 szt. - mechaniczne koszenie poboczy – 55 646 m ²	
Na terenie Gminy Kalety wydatkowano 999,45 zł brutto na pielęgnację zieleni wysokiej i 3 138,05 zł brutto na pielęgnację zieleni niskiej. W ramach prac wykonano: - cięcia pielęgnacyjne w koronach drzew – 8 szt. - mechaniczne koszenie poboczy – 36 320 m ²	
Łączna wartość wykonanych robót wyniosła 165 415,46 zł brutto	
Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa Kwota: 34 353,05 zł	Prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej
Zakupiono materiały do cechowania drewna Kwota: 578,84 zł	
Wydano 402 decyzje dot. gospodarki leśnej	Nadzór nad lasami
Wspieranie działań mających na celu ochronę siedlisk roślin i zwierząt chronionych i przyrodniczo cennych oraz wartości krajobrazowych	
Dofinansowanie zadań w ramach otwartego konkursu ofert: Odtworzenie obniżonego stanu populacji bażanta poprzez introdukcję na terenie obwodu łowieckiego nr 100 zrealizowana przez Wojskowe Koło łowieckie „Żubr” w Gliwicach Kwota: 3.500,00 zł.	Ochrona zwierząt
Ekologia i ochrona pszczół, zrealizowana przez Polski Związek Pszczelarzy Koło Pszczelarzy w Tarnowskich Górach- Kwota: 3.175,00 zł	
ROK 2017	
Na terenie gminy Tarnowskie Góry wydatkowano 43 890,31 zł brutto na pielęgnację zieleni wysokiej. W ramach prac wykonano: – Cięcia pielęgnacyjne w koronach drzew, cięcia techniczne - 143 szt. – Nasadzenia drzew – 19 szt. – Ścinka drzew – 89 szt. – Formowanie koron drzew – 5 szt. – Mechaniczne karczowanie pni – 29 szt.	Poprawa „przyrodniczego wizerunku” powiatu

<ul style="list-style-type: none"> – Cykliczne uprzątnięcie z wszelkich zanieczyszczeń pasów zieleni wokół „rond”: Ranozka, Blachnickiego, Klapucha, Solidarności, wzdłuż ul. Piłsudskiego, skarp w ciągu ul. Nakielskiej oraz wyspy na skrzyżowaniu ul. Grodzkiej i Słowackiego (zielen niska), – Strzyżenie trawników i ręczne odchwaszczanie terenów wymienionych powyżej (zielen niska) 	
<p>Na terenie gminy Radzionków wydatkowano 10 379,17 zł brutto na pielęgnację zieleni wysokiej. W ramach prac wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cięcia pielęgnacyjne w koronach drzew - 20 szt. – Nasadzenia drzew - 3szt. – Ścinka drzew - 23 szt. – Mechaniczne karczowanie pni - 11 szt. – Cięcia techniczne w koronach drzewa - 6 szt. 	
<p>Na terenie gminy Zbrostawice wydatkowano 47 176,01 zł brutto na pielęgnację zieleni wysokiej. W ramach prac wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cięcia pielęgnacyjne w koronach drzew, cięcia techniczne – 150 szt. – Ścinka drzew 37 szt. – Nasadzenia drzew - 47 szt. – Ścinka drzew - 37 szt. – Mechaniczne karczowanie - 5 szt. – Usuwanie odrostów z szyjki pnia drzewa - 5 szt. 	
<p>Na terenie gminy Krupski Młyn wydatkowano 636,12 zł brutto na pielęgnację zieleni wysokiej. W ramach prac wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ścinka drzew - 5 szt. 	
<p>Na terenie gminy Tworóg wydatkowano 522,72 zł brutto na pielęgnację zieleni wysokiej. W ramach prac wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ścinka drzew - 2 szt. Nasadzenia drzew - 1 szt. 	
<p>Na terenie gminy Miasteczko Śląskie wydatkowano 372,60 zł brutto na pielęgnację zieleni wysokiej. W ramach prac wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ścinka drzew – 3 szt. 	
<p>Na terenie gminy Ożarówce wydatkowano 5 138,64 zł brutto na pielęgnację zieleni wysokiej. W ramach prac wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ścinka drzew - 2 szt. – Nasadzenia drzew - 15 szt. – Usuwanie odrostów z pnia i szyi korzeniowej - 1 szt. 	
<p>Na terenie gminy Kalety wydatkowano 388,80 zł brutto na pielęgnację zieleni wysokiej. W ramach prac wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ścinka drzew - 3 szt. 	

Łączna wartość wykonanych robót wyniosła 108 504,37 zł brutto	
Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa Kwota: 17 790,65 zł	Prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej
Wydano 40 decyzji dot. gospodarki leśnej	Nadzór nad lasami
Wspieranie działań mających na celu ochronę siedlisk roślin i zwierząt chronionych i przyrodniczo cennych oraz wartości krajobrazowych	
Dofinansowanie zadań w ramach otwartego konkursu ofert: Odtworzenie obniżonego stanu populacji bażanta poprzez introdukcję na terenie obwodu łowieckiego nr 100 zrealizowana przez Wojskowe Koło Łowieckie „Żubr” w Gliwicach Kwota: 2 000,00 zł.	Ochrona zwierząt
Ekologia i ochrona pszczół, zrealizowana przez Polski Związek Pszczelarzy Koło Pszczelarzy w Tarnowskich Górach- Kwota: 3 150,00 zł	

2.4. Klimat akustyczny

W zakresie ochrony przed hałasem w „Programie...” określono następujące działania:

- Krótkookresowe:
 - zabezpieczenie w postaci ekranów akustycznych,
 - tworzenie pasów zwartej zieleni ochronnej,
 - realizacja obwodnic miejscowości położonych wzdłuż istniejących dróg krajowych,
 - ustanawianie obszarów ograniczonego użytkowania,
 - stworzenie Zintegrowanych Systemów Zarządzania Transportem na obszarze miast,
 - egzekwowanie istniejących ograniczeń prędkości,
 - stosowanie nawierzchni o dobrych parametrach akustycznych,
 - rozwój systemu ścieżek rowerowych i ciągów pieszych (w miastach, w miarę możliwości, nie powinny być prowadzone bezpośrednio wzdłuż ulic o dużym natężeniu ruchu pojazdów samochodowych),
 - zmniejszenie prędkości przejazdu pociągów, stosowanie hamulców tarczowych względnie hamulców z okładzinami z tworzyw sztucznych, szlifowanie szyn, toczenie kół, wymiana taboru, eliminacja połączeń łukowych szyn, remonty torowisk.
- Długookresowe:
 - prawidłowe zabezpieczenie terenów, zlokalizowanych w otoczeniu nowych dróg,
 - konieczność spełniania prawa w zakresie ochrony przed hałasem w przypadku nowych inwestycji,
 - właściwe planowanie przestrzenne w sąsiedztwie dróg i linii kolejowych,
 - skuteczne i konsekwentne egzekwowanie ograniczeń ruchu (strefy ruchu uspokozonego), prędkości (szczególnie w porze nocy), tonażu,
 - ograniczanie ruchu pojazdów samochodowych w centrach miast,
 - promocja pojazdów o napędzie elektrycznym lub hybrydowym poprzez ich wyłączenie z części ograniczeń dostępu do centrów miast, zwolnienie z opłat parkingowych itp.,

- edukacja ekologiczna (promocja komunikacji zbiorowej, promocja i edukacja w zakresie proekologicznego korzystania z samochodów, promocja pojazdów cichych,
- promocja właściwego planowania przestrzennego.

Realizacja w/w działań jest możliwa poprzez:

- Edukację ekologiczną oraz działalność promocyjną na rzecz ochrony przed hałasem,
- Wymianę nawierzchni dróg ich remont i modernizację, budowę rond,
- Ograniczenie emisji hałasu do środowiska np. poprzez budowę ekranów akustycznych (tam gdzie występują przekroczenia standardów akustycznych),
- Bieżącą kontrolę wynikającą z zapisów Prawa ochrony środowiska,
- Wydawanie pozwoleń na emitowanie hałasu do środowiska, ograniczając jego natężenie do dopuszczalnych norm.

W tabeli nr 5 zamieszczono przedsięwzięcia zrealizowane w celu ochrony klimatu akustycznego powiatu.

Tabela 4 Zadania zrealizowane – klimat akustyczny

Podjęte zadania	Efekt
Ochrona przed hałasem	
Ograniczenie emisji hałasu ze środków transportu poprzez modernizację, remont, wymianę nawierzchni, przebudowę dróg, budowa nowych dróg – realizowane działania opisano w dziale „klimat i powietrze”	Ograniczenie poziomu hałasu drogowego

2.5. Ochrona gleb

W zakresie ochrony gleb określono następujące kierunki działań: strategia działania w kierunku ochrony gleb, w tym walki z ich zakwaszeniem, promocja rolnictwa ekologicznego i rolnictwa integrowanego, waloryzacja terenów pod względem ich przydatności do produkcji zdrowej żywności oraz promocja takiej żywności, rozwój monitoringu gleb, finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inicjatyw dotyczących rekultywacji terenów zdegradowanych i zdewastowanych, upowszechnienie i wdrożenie programu wapnowania gleb na użytkach, uwzględnienie zagrożeń powierzchniowymi ruchami masowymi w planowaniu przestrzennym na szczeblu wojewódzkim i gminnym, ograniczanie wprowadzania zabudowy i inwestycji infrastrukturalnych na obszarach zagrożonych. Ich realizacja jest możliwa poprzez:

- Koordynację procesu prowadzenia rekultywacji po działalności Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach,
- Zagospodarowanie gleb w sposób odpowiadający ich walorom przyrodniczym i klasie bonitacyjnej,
- Dostosowanie formy zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji do naturalnego potencjału gleb,
- Zachowanie maksymalnej powierzchni gruntów klasy I – III,
- Rozwój rolnictwa ekologicznego,
- Wapniowanie gleb kwaśnych- optymalizacja odczynu poprawia jej właściwości fizyczne, chemiczne i biologiczne,
- Prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi zgodnie z wymaganiami ustawowymi.

W tabeli nr 6 zamieszczono przedsięwzięcia zrealizowane w celu ochrony gleb powiatu.

Tabela 5 Zadania zrealizowane – ochrona gleb

Podjęte zadania	Efekt
Ochrona gleb	
2016 i 2017 r.	
<p>Monitoring zwałowiska odpadów niebezpiecznych po Zakładach Chemicznych "Tarnowskie Góry".</p> <p>Lokalizacja zwałowiska jest szczególnie niekorzystna ze względu na jego położenie w strefie zasilania i wododziału dwóch triasowych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych GZWP-327 Lubliniec Myszków oraz GZWP – 330 Gliwice, których wody użytkowane są do celów pitnych i na potrzeby gospodarcze. Teren zwałowiska jest objęty stałym monitoringiem wód podziemnych, powierzchniowych (w okolicach zwałowiska), gazu składowiskowego, odcieków doprowadzanych do oczyszczalni przy Z.Ch. Tarnowskie Góry. Podmiot, któremu zlecały jest monitoring co roku przedstawia szczegółowe raporty z wykonanych badań.</p>	Ochrona środowiska przed skażaniem.

2.6. Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi konieczna jest dalsza realizacja następujących działań: rozwój infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska, selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów, zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych, wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów.

W zakresie gospodarki odpadami z sektora gospodarczego (w tym odpadów niebezpiecznych) konieczne jest wykonanie działań takich jak: minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne i obojętne, sukcesywne zwiększanie udziału odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne i obojętne poddanych procesom odzysku i procesom unieszkodliwiania poza składowaniem, wzrost efektywności systemu zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych, głównie z sektora małych i średnich przedsiębiorstw, edukacja ekologiczna wytwórców odpadów niebezpiecznych w zakresie zagrożeń wynikających z niekontrolowanego przedostawania się odpadów niebezpiecznych do środowiska.

Poszczególne działania można zrealizować poprzez:

- Prowadzenie ustawicznych działań edukacyjnych w celu polepszenia świadomości społeczności lokalnej w zakresie gospodarki odpadami,
- Kontynuacja realizacji kompleksowego unieszkodliwiania odpadów wraz z rekultywacją terenów skażonych w Zakładach Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach,
- Wspieranie działań naprawczych Huty Cynku „Miasteczko Śląskie” S.A.,
- Usuwanie i rekultywacja dzikich wysypisk odpadów na terenie powiatu tarnogórskiego,
- Uwzględnianie w przetargach publicznych zakupów wyrobów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów,
- Wspomaganie zmiany modelu konsumpcji i produkcji w kierunku poprawy efektywności energetycznej i surowcowej,
- Rozwijanie systemu recyklingu. Wspieranie modelu produkcji opartej na strategicznym zarządzaniu cyklem życia produktu.

Zadania podjęte w kierunku racjonalnego gospodarowania odpadami przedstawiono poniżej.

Tabela 6 Zadania zrealizowane – gospodarka odpadami

Podjęte zadania	Efekt
Gospodarka odpadami	
2016 i 2017 r.	
<p>Nadzór nad zadaniem - likwidacja zwałowisk odpadów niebezpiecznych poprzez unieszkodliwienie oraz rekultywację terenów po Zakładach Chemicznych "Tarnowskie Góry".</p> <p>Planowany zakres zadania polegającego na likwidacji zwałowiska odpadów niebezpiecznych obejmuje unieszkodliwienie poprzez składowanie w istniejącym składowisku ok. 425 tys. m³ odpadów zalegających na zwałowiskach oraz usunięcie skażonego gruntu i gruzu po wyburzeniu reszty obiektów na terenie zakładowym. Do rekultywacji technicznej i biologicznej pozostało 36,5 ha. Szacunkowa wartość zadania wynosi ok. 92 mln zł.</p> <p>Ze względu na istniejące uwarunkowania terenowe, planistyczne oraz prawne Starostwo w Tarnowskich Górach w obecnej chwili nie ma możliwości przystąpienia do realizacji zadania. Objęcie egzekucją komorniczą nieruchomości po dawnych Zakładach Chemicznych spowodowało konieczność wstrzymania się z postępowaniami w sprawie pozyskania środków z NFOŚiGW oraz WFOŚiGW na dalszą likwidację odpadów niebezpiecznych. Ponowne podjęcie prac nastąpi po umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Kolejny problem stanowi fakt, iż znaczna część odpadów niebezpiecznych znajduje się na gruntach prywatnych.</p>	Ochrona środowiska przed skażeniem.

2.7. Edukacja ekologiczna

Wśród działań przewidzianych do realizacji w ramach edukacji ekologicznej wskazano upowszechnianie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia, uwzględniając również pracę i wypoczynek człowieka, czyli objęcie permanentną edukacją ekologiczną wszystkich mieszkańców powiatu oraz promowanie dobrych doświadczeń z zakresu metodyki edukacji ekologicznej. Ich realizacja jest możliwa poprzez:

- Wspieranie finansowe i merytoryczne działań z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonej w szkołach,
- Pozyskiwanie funduszy na przeprowadzenie kampanii na rzecz ograniczania ilości wytwarzania odpadów,
- Kontynuacja realizacji ścieżek edukacyjnych w szkołach,
- Przeprowadzenie zróżnicowanych form edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży.
- Prowadzenie monitoringu edukacji ekologicznej na różnych poziomach kształcenia.
- Dalsze zacieśnianie współpracy z przedszkolami, szkołami podstawowymi, gimnazjami i szkołami ponadgimnazjalnymi polegającej na:
 - wprowadzeniu wspólnego zakresu i formy podstawowej edukacji ekologicznej w ramach niektórych przedmiotów (chemia, przyroda, technika, WOS),
 - wprowadzaniu ścieżki międzyprzedmiotowej, ze szczególnym uwzględnieniem problemów występujących w obszarze ochrony środowiska na terenie powiatu,
 - przeprowadzaniu różnych konkursów w przedszkolach oraz placówkach oświatowych związanych z wiedzą ekologiczną ,
 - współfinansowanie edukacji ekologicznej prowadzonej w ramach zajęć pozalekcyjnych oraz działalności pozaszkolnej.
- Nawiązanie współpracy ze szkołami, fundacjami ekologicznymi i wspólna organizacja:
 - imprez masowych powiązanych np. ze zbiórką odpadów,
 - konkursów z nagrodami dla grup formalnych i nieformalnych, związane z selektywną zbiórką odpadów, ochroną środowiska,

- przeglądu filmów ekologicznych,
- wycieczek szkolnych związanych z poznawaniem infrastruktury służącej szeroko rozumianej ochronie środowiska,
- seminariów, sympozjów, konferencji itp.
- Pozyskiwanie partnerów do finansowania edukacyjnych działań proekologicznych np. fundatorów nagród w organizowanych konkursach:
- prowadzenie działań edukacyjnych na terenach cennych przyrodniczo,
- współdziałanie władz Powiatu i gmin z mediami w zakresie prezentacji środowiska.
- Dobranie sprawdzonych programów do przeprowadzenia warsztatów szkolnych i szkoleń dla nauczycieli różnych przedmiotów.
- Doposażenie szkół w materiały edukacyjne i informacyjne z zakresu ochrony środowiska.
- Upowszechnienie zajęć z zakresu edukacji leśno-przyrodniczej na terenach lasów i terenach cennych przyrodniczo wzorem (Zespół Szkół Leśnych i Ekologicznych w Brynku).

Tabela 7 Zadania zrealizowane – edukacja ekologiczna

Podjęte zadania	Efekt
Edukacja ekologiczna	
ROK 2016	
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w ramach konkursu plastycznego „Wiosenne drzewo” przeprowadzono pogadankę pt.: „Drzewa” i wykonano prace.	Podniesienie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym odbyła się wiosenna zbiórka makulatury.	
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w ramach obchodów Dnia Ziemi odbył się Konkurs wiedzy przyrodniczo-ekologicznej oraz Przedstawienie teatralne „4 Pory Roku”.	
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w ramach akcji „Co widziałem wiosną w Parku” odbyły się zajęcia w Parku Miejskim, warsztaty plastyczne, konkurs plastyczny oraz wystawa prac w miejskiej bibliotece przy ul. Górniczej.	
Wychowankowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego wzięli udział w wycieczce do Zakładu Produkcji Wody w Kozłowej Górze, w ramach której odbyło się zwiedzanie zakładu oraz zajęcia edukacyjne „Produkcja a oszczędzanie wody”.	

W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w ramach akcji Zmiany zachodzące w przyrodzie jesienią odbył się cykl zajęć edukacyjnych i spacerów.	
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w ramach obchodów „Święta Drzewa – wśród Pól” odbyły się zajęcia edukacyjne, zajęcia plastyczne oraz warsztaty, których celem było wykonanie kart informacyjnych dla wybranych zadrzewień śródpolnych.	
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w ramach obchodów Światowego Dnia Ochrony Zwierząt odbyła się prelekcja, pokazy filmów oraz zajęcia plastyczne w formie warsztatowej.	
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym odbył się konkurs wiedzy „Znam zwierzęta duże i małe”.	
Udział wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w akcji Urzędu Miasta „Drzewko za Makulaturę”	
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w ramach akcji Nauka psiego języka odbyły się prelekcja, pokazy filmów oraz zajęcia z elementami dogoterapii.	
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w ramach akcji „Podдай dalej – drugie życie odpadów” odbyła się prelekcja dotycząca powtórnego wykorzystywania odpadów, rozwiązywanie kart pracy oraz warsztaty techniczne..	
Udział wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w ponadwojewódzkim konkursie ekologicznym z zakresu Upcyklingu i zdobycie II miejsca w kategorii szkoła ponadgimnazjalna oraz III miejsca i wyróżnienia w kategorii gimnazjum.	
Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach wzięli udział w edukacyjnej wycieczce przedmiotowej, podczas której zapoznali się z zielonymi dachami miejskich terenów zagospodarowanych zielenią i rekreacją.	
Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach wzięli udział w Olimpiadzie Rolniczej na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie.	
Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach wzięli udział w konkursie fotograficznym pt.: „Tęcza Foto” Grodzisk Mazowiecki.	
Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach wzięli udział w konkursie pt.: „Pomysł na krajobraz”, ZSBC Gliwice.	
Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach wzięli udział w międzynarodowym konkursie „Śpiew ptaków”, MDK Kraków.	
Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach wzięli udział on-line w „Ogólnopolskim Eko konkursie”.	
Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach wzięli udział w konkursie pt.: „Zieleń Miast – przestrzeń rekreacji i wypoczynku”, Zespół Szkół w Gdańsku.	
Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach wzięli udział w wycieczce do Arboretum w Wojsławicach.	
Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach wzięli udział w wycieczce do Zespołu Pałacowo – Parkowego w Brynku	

Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach wzięli udział w Ogólnopolskiej Akcji „Bateriada”, w ramach której zbierali baterie i akumulatory.	
Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach z okazji Dnia Ziemi uporządkowali teren wokół szkoły.	
Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach pielęgnowali zielen wokół DPS-u w Tarnowskich Górach.	
Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach na gazetce ściennej o tematyce ekologicznej zamieszczali EKO-informacje.	
Uczniowie I Liceum Ogólnokształcące im. Stefanii Sempołowskiej przeprowadzili wykłady i warsztaty o tematyce ekologicznej pt.: „Wieczór kariery”.	
Całoroczne zbieranie przez uczniów i nauczycieli Zespołu Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Radzionkowie plastikowych nakrętek oraz zużytych baterii w ramach akcji „Moje czyste miasto”, organizowanej przez Stowarzyszenie Zielona Ziemia.	
Wycieczka uczniów Zespołu Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Radzionkowie i zapoznanie się uczniów z procesem wytwarzania energii elektrycznej w oparciu o czyste technologie.	
Udział uczniów Zespołu Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Radzionkowie w wykładzie nt. : „Rozwój Infrastruktury a ochrona środowiska”, oraz zdobycie wyróżnienia na podsumowaniu działań proekologicznych organizowanych przez Stowarzyszenie Zielona Ziemia w ramach XI Otwartej Konferencji Ekologicznej.	
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym zorganizowano zbiórkę karmy oraz ręczników i koców dla schroniska „Cichy Kąt”.	Ochrona zwierząt
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym odbyła się zbiórka żółędzi dla zwierząt leśnych.	Dokarmianie zwierząt
ROK 2016 i 2017	
<p>Udział uczniów Zespołu Szkół Techniczno-Usługowych im. Jana Pawła II w Tarnowskich Górach w konkursach ekologicznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Eko-Planeta” – praca indywidualna w formie pisemnej lub albumowej „Ptaki parków, lasów i łąk” – „Wakacyjne spotkanie z przyrodą”, „Barwy jesieni”, „Wiosna”- konkursy fotograficzne, – „Zielnik dendrologiczny”, – „Rola drzew w przyrodzie” – praca pisemna, – „Ziemia-nasze wspólne dobro” – prezentacja multimedialna z cytatami ekologicznymi i wierszami, – „Slow life”- konkurs na prezentację multimedialną, – „Drzewoterapia”- praca pisemna, – „Człowiek i jego zdrowie” – konkurs wiedzy. – organizowanych przez LOP Tarnowskie Góry (konkursy wojewódzkie i ogólnopolskie) 	Podniesienie świadomości ekologicznej wśród dzieci i młodzieży
Organizacja w Zespole Szkół Techniczno-Usługowych im. Jana Pawła II w Tarnowskich Górach Olimpiady Wiedzy Ekologicznej.	

Wyjazd uczniów Zespołu Szkół Techniczno-Usługowych im. Jana Pawła II w Tarnowskich Górach do Izby Leśnej w Brynku połączony z zajęciami w terenie leśnikiem szlakiem ścieżki dydaktycznej (unikalne lekcje przyrody w plenerze).	
Wyjazd uczniów Zespołu Szkół Techniczno-Usługowych im. Jana Pawła II w Tarnowskich Górach do Śląskiego Ogrodu Botanicznego w Radzionkowie z okazji obchodów Dnia Ziemi..	
<p>Uczniowie Zespołu Szkół Gastronomiczno- Hotelarskich w Tarnowskich Górach brali udział w warsztatach edukacyjnych organizowanych przez Regionalną Stację Edukacji Ekologicznej w Radzionkowie. Tematyka dotyczyła</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalnej bioróżnorodności i jej zagrożeń - wpływu człowieka na zmiany w środowisku - rekultywacji zniszczonych i przemysłowych obszarów, - poznania i oznaczania roślin nasiennych, głównie drzew, - wykorzystaniu drzew w przemyśle i recyklingu, - życia owadów społecznych na przykładzie pszczoł i wpływu zanieczyszczenia środowiska na życie owadów - geologii Wyżyny Śląskiej <p>Źródła finansowania: WFOŚ, Rada Rodziców, uczniowie</p>	
W Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach na zajęciach z wychowawcą przeprowadzono pogadanki proekologiczne	
Przygotowywanie przez wychowanków Zespołu Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Tarnowskich Górach gazetek ściennych o tematyce ekologicznej.	
<p>Uczniowie Zespołu Szkół Gastronomiczno- Hotelarskich w Tarnowskich Górach brali udział w pogadance na temat smogu - skąd i dlaczego pojawia się, jak z nim walczyć, jak prawidłowo palić w piecach węglowych. Uczniowie dowiedzieli się jak chronić się przed smogiem oraz jakie negatywne skutki można zaobserwować w zdrowiu człowieka.</p> <p>Źródło finansowania: Urząd miasta (ulotki i plakat)</p>	
<p>Uczniowie Zespołu Szkół Gastronomiczno- Hotelarskich w Tarnowskich Górach przygotowali projekt " Zielonej Pracowni", który został wyróżniony i przeszedł do kolejnego etapu.</p> <p>Źródło finansowania: WFOŚ, Starostwo Powiatowe</p>	
W ramach Światowego Dnia Ochrony Ziemi uczniowie Wieloprofilowego Zespołu Szkół brali udział w projekcie pt.: „Człowiek XXI wieku – zagrożenie dla środowiska”, który ukazywał skutki działań człowieka, negatywnie wpływających na środowisko naturalne. Metody zapobiegania, ochrony i działania proekologiczne w skali mikro i makro (prezentacja, metoda projektu).	
Uczniowie II LO im. S. Staszica wzięli udział w projekcie „Zielone płuca”- drzewa w moim mieście, w ramach którego przeprowadzono Inwentaryzacja gatunków drzew w promieniu 500 metrów od budynku szkoły dokonana przez uczniów klas biologiczno-chemicznych.	
Stworzenie i wyposażenie w Zespole Szkół Chemiczno-Medycznych i Ogólnokształcących „Zielonej Pracowni”, w której można prowadzić zajęcia z zakresu nauk przyrodniczych przewidzianych podstawą programową, jak również zajęcia dodatkowe z ekologii (rozwijające zainteresowania uczniów.	
Koszty: 7 000 zł - wygrana w konkursie na projekt pracowni (I część),	

<p>organizowanym przez WFOŚiGW w Katowicach, 38 000 zł - wygrana w konkursie organizowanym przez WFOŚiGW w Katowicach na projekt pracowni (II część)</p>	
<p>Realizacja przez uczniów Zespołu Szkół Chemiczno-Medycznych i Ogólnokształcących projektu ekologicznego Koła Ekologicznego ZIELONY CHEMIK, w ramach którego organizowano i prowadzono laboratoryjne warsztaty ekologiczne. Na te zajęcia zapraszano dzieci ze szkół podstawowych oraz młodzież gimnazjalną, którzy sami projektowali i przeprowadzali doświadczenia związane z wykrywaniem zanieczyszczeń w otaczającym środowisku. W miarę możliwości, szkolni ekolodzy aktualizowali tematykę zajęć.</p> <p>Koszty: 5 000 zł - wygrana w konkursie Ekoaktywni (2017 r.), organizowanym przez WFOŚiGW; działalność Spółdzielni Uczniowskiej CYRKON; środki własne</p>	
<p>Zespół Szkół Chemiczno-Medycznych i Ogólnokształcących był organizatorem konkursu o tematyce ekologicznej dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w następujących kategoriach: 1- prezentacja lub film, 2-zdjęcie lub makietka, 3- . Konkurs miał charakter powiatowy, chociaż uczestnikami były dzieci i młodzież z całego Śląska. Celem konkursu było przede wszystkim rozwinięcie zainteresowania dzieci i ich rodziców ekologią, własnym środowiskiem, różnorodnością pozyskiwania energii i jej gospodarowaniem oraz kształtowaniem współodpowiedzialności za swoje środowisko.</p>	
<p>Zespół Szkół Chemiczno-Medycznych i Ogólnokształcących był organizatorem konkursu regionalnego "Moje Odkrycie". Celem tego konkursu było rozwijanie zainteresowań przyrodniczo-naukowych wśród młodzieży oraz zachęcania do obserwowania i podziwiania piękna przyrody, rozwijania naukowych pasji i zainteresowań.</p>	
<p>W ramach propagowania zdrowego stylu życia, Zespół Szkół Chemiczno-Medycznych i Ogólnokształcących był współorganizatorem półmaratonu tarnogórskiego. Organizacja tych zawodów miała na celu propagowanie walki fair play, zdrowego stylu życia i uprawiania sportu jako alternatywy do niebezpieczeństw czyhających w sieci i nałogów.</p>	
<p>Zespół Szkół Chemiczno-Medycznych i Ogólnokształcących wspólnie z Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Bytomiu realizował programy pt.: „Wybierz życie - pierwszy krok”, „HIV/AIDS - Jestem świadomy, nie ryzykuję!”, „Podstępne WZW”, „Znamie! Znam je?”. Głównym celem programów było podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniem wirusem HBV, HCV, HIV i HPV oraz profilaktyki raka szyjki macicy, a także upowszechnienie wiedzy o nowotworze złośliwym skóry - czerniaku. Programy koncentrowały się na zwiększeniu świadomości zdrowotnej, ekologicznej, promocji profilaktyki i zdrowego stylu życia.</p>	
<p>Uczniowie Zespołu Szkół Chemiczno-Medycznych i Ogólnokształcących wymyślili i przeprowadzili akcję "Nasze rady na odpady". Szukając różnych możliwości utylizacji odpadów, uczniowie w ramach zajęć dodatkowych, szkolnymi metodami odzyskiwali z niektórych odpadów elektrycznych złoto.</p>	
<p>Prezentacja w Zespole Szkół Specjalnych w Radzionkowie plakatów o tematyce ekologicznej podczas apeli szkolnych – wdrażanie do odpowiedzialności za przyszłość środowiska naturalnego.</p>	<p>Zachęcanie uczniów z niepełnosprawnością intelektualną do udziału w</p>

<p>Koszty własne</p> <p>Porządkowanie przez uczniów Zespołu Szkół Specjalnych w Radzionkowie terenów przyszkolnych oraz prace porządkowe, prowadzone na szlakach turystycznych (IX 2016 r. - Szlak Powstańców Śląskich i Szlak Tysiąclecia Państwa Polskiego), przebiegających przez Księżą Górę w Radzionkowie oraz w okolicach Kopca Wyzwolenia w Piekarach Śląskich, poprzedzone „zwiadem” środowiskowym.</p> <p>Koszty własne</p>	<p>akcjach na rzecz dbania o przyrodę i najbliższe otoczenie poprzez organizowanie cyklicznych przedsięwzięć ekologicznych</p>
<p>Zorganizowanie w Zespole Szkół Specjalnych w Radzionkowie szkolnych, jesiennych i wiosennych konkursów plastycznych, połączonych z quizem wiedzy: „Jak chronić przyrodę? – Czysty świat!”, „Chrońmy Ziemię!”.</p> <p>Środki, pozyskane od indywidualnych sponsorów</p>	<p>Rozwijanie zachowań proekologicznych poprzez upowszechnianie wiedzy na temat wykorzystania materiałów odpadowych w pracach artystycznych</p>
<p>Poznanie przez uczniów Zespołu Szkół Specjalnych w Radzionkowie form ochrony przyrody (m.in. rezerwat buków „Segiet”; park krajobrazowy w Świerklańcu).</p> <p>Koszty własne.</p>	<p>Zorganizowanie wycieczek przyrodniczych po najbliższej okolicy - zachęcanie do czynnego zainteresowania działaniami promującymi ochronę środowiska</p>
<p>Poznanie przez uczniów Zespołu Szkół Specjalnych w Radzionkowie najciekawszych osobliwości przyrodniczych i architektonicznych miejsc sąsiadujących z Powiatem Tarnogórskim (m. in. Bytom – zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Miechowska Ostoja Leśna”, Piekary Śląskie – chronione i zagrożone gatunki roślin i zwierząt w skali miasta).</p> <p>Koszty własne.</p>	
<p>Współpraca Zespołu Szkół Specjalnych w Radzionkowie ze Śląskim Ogrodem Botanicznym w Radzionkowie – promowanie zajęć warsztatowych (terenowych i laboratoryjnych o charakterze przyrodniczym), organizowanych na Księżej Górze przez Regionalną Stację Edukacji Ekologicznej, zachęcających do obcowania z przyrodą.</p> <p>Koszty własne. Warsztaty w cenie 200,00 zł dofinansowane w 100% przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.</p>	
<p>Zorganizowanie udziału uczniów Zespołu Szkół Specjalnych w Radzionkowie z niepełnosprawnością intelektualną w kolejnych edycjach Otwartej Konferencji Ekologicznej (XI edycja - „Bioróżnorodność” oraz XII edycja - „Królestwo przyrody – magia świata wokół nas”), organizowanej corocznie w C.K. „Karolinka” w Radzionkowie przez Stowarzyszenie Przyjaciół i Sympatyków Ekologii, prowadzonej w ramach kolejnych edycji Programu: „Moje Czyste Miasto” (X edycja i XI edycja – Szkoła Podstawowa Nr 3 w Zespole Szkół Specjalnych w Radzionkowie uczestniczy w Programie od początku, zdobywając w przeszłości dwukrotnie tytuł Lidera Segregacji).</p>	<p>Uaktywnienie uczniów i podniesienie świadomości ekologicznej poprzez popularyzowanie wiedzy na temat selektywnej zbiórki odpadów i możliwości recyklingu oraz wykorzystania surowców wtórnych</p>
<p>Udział uczniów Zespołu Szkół Specjalnych w Radzionkowie we wstępnej fazie ogólnopolskiego projektu: „Bateria pomysłów”, organizowanego przez Polski Klub Ekologiczny – Koło Miejskie w Gliwicach, połączonego ze zbiórką baterii oraz kampanią edukacyjno-informacyjną.</p>	<p>Poszerzanie wiedzy na temat prawidłowego gospodarowania odpadami, ze zwróceniem uwagi na odpady niebezpieczne</p>
<p>Współpraca Zespołu Szkół Specjalnych w Radzionkowie ze Śląskim Centrum Utylizacji w Katowicach - udział w kolejnych edycjach EKO – KONKURSU, którego przedmiotem jest zbiórka makulatury, prowadzona przez uczniów szkół podstawowych oraz zbiórka zużytych baterii (VI edycja – rok szkolny 2015/2016; VII edycja – rok szkolny 2016/2017; VIII edycja – rok szkolny</p>	

2017/2018)	
Gadżety i dyplomy, przekazane przez ŚCU dla uczestników	
Wykorzystywanie podczas zajęć przyrodniczo-biologicznych multimedialnego materiału edukacyjnego na temat zagrożeń dla środowiska naturalnego, gospodarki odpadami, możliwych działań, zmierzających do redukcji ich wpływu na otoczenie.	
Dokarmianie ptaków w okresie jesienno- zimowym.	Dokarmianie zwierząt
W Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach przeprowadzono zbiórkę makulatury, nakrętek oraz zużytych baterii.	Edukacja w zakresie recyklingu i selektywnej zbiórki odpadów
W Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach przeprowadzono na zajęciach zawodowych praktycznych przeprowadzono warsztaty w zakresie wtórnego wykorzystania elektrośmieci .	
ROK 2017	
Dofinansowanie zadań w ramach otwartego konkursu ofert: - Edukacja ekologiczna mieszkańców powiatu tarnogórskiego w zakresie ograniczania niskiej emisji. Kwota: 1 500,00 zł	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców
Modernizacja pracowni przyrodniczo-biologiczno-chemicznej pod nazwą „Harmonia zmysłów źródłem efektywnego nauczania” w Zespole Szkół Techniczno-Usługowych im. Jana Pawła II w Tarnowskich Górach. Wykonano modernizację instalacji elektrycznej, prace remontowe i malowanie. Zakupiono wyposażenie pracowni (meble, stoliki, krzesła, biurko) Zakupiono sprzęt multimedialny oraz pomoce dydaktyczne. Kwota: 30 000,00 zł - środki WFOŚiGW 7 500,00 zł - środki własne	
Publikowanie na stronie powiatu bieżących informacji o tematyce związanej z ochroną środowiska – realizacja zadania w trybie ciągłym	Stymulowanie proekologicznych zachowań mieszkańców gminy oraz przedsiębiorstw działających na jej terenie
Zakup narybku w celu zwiększenia jego populacji w zbiornikach wodnych – realizacja zadania w trybie ciągłym.	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony przyrody
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w ramach akcji Dbamy o naszą planetę – segregujemy odpady odbyły się warsztaty nt. segregowania odpadów.	
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w ramach akcji Zrozumieć psiaka odbyła się prelekcja, pokazy filmów, zajęcia w elementami dogoterapii oraz konkurs na plakat „Moi przyjaciele – kto i pies” .	

W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w ramach obchodów Dnia Ziemi odbył się konkurs plastyczny, konkurs wiedzy ekologicznej oraz przedstawienie teatralne „Zielony Kapturek”.	Podniesienie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży
Wychowankowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego wzięli udział w wycieczce do schroniska dla zwierząt w Miedarach. Zwiedzili schronisko i poznali warunki życia zwierząt oraz odbyli spacer z psami.	
Wychowankowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego wzięli udział w pogadance nt. odmian kwiatów i sposobów ich sadzenia oraz rozsadzania. Sadzili kwiaty w ogrodzie Ośrodka.	
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym odbyła się wiosenna zbiórka makulatury.	
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w ramach obchodów Dni Lasu odbyła się prezentacja pt.: „Las” dla uczniów szkoły i zaproszonych uczniów Szkoły Podstawowej nr 3 oraz zajęcia edukacyjne dla gimnazjum i szkoły zawodowej „kto mieszka w lesie”.	
Udział wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w programie Winiary „Żyj smacznie i zdrowo”, w ramach którego odbyła się prezentacja „Zdrowy styl życia”, zajęcia edukacyjne zgodne z rozkładem programu oraz Warsztaty kulinarne.	
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w ramach akcji Piękny Parapet odbyła się zbiórka kwiatów doniczkowych, zajęcia praktyczne, pobieranie odszczepki, rozsadzanie kwiatów oraz zajęcia edukacyjne „jak dbać o kwiaty doniczkowe”.	
Udział wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w obchodach „Święta Drzewa – drzewo przyjaciół”, w czasie którego odbyła się prelekcja pt. „Gatunki drzew” oraz rozwiązywanie zadań na kartach pracy.	
W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym odbyła się jesienna zbiórka makulatury.	
Udział wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w akcji „Zaproś ptaszka do ogródka”, w ramach której odbyła się prezentacja „Ptaki” oraz wykonano budki lęgowe i zamontowano je w ogrodzie szkoły	
Udział wychowanków Zespołu Szkół Gastronomiczno- Hotelarskich w Tarnowskich Górach w zajęciach edukacyjnych dla klas I pt.: „Bioróżnorodność Polski	
Uczniowie II LO im. S. Staszica wzięli udział w kampanii społecznościowej pt.: „Zbuduj M-2 dla zapylaczy”- chrońmy razem bioróżnorodność. Udział polegał na przygotowaniu i przeprowadzeniu kampanii informacyjnej dotyczącej ochrony różnorodności biologicznej w środowisku miejskim skierowanej do społeczności szkolnej oraz lokalnej - wykłady połączone z prezentacją multimedialną o roli zapylaczy, czynnikach zagrażających pszczołom (chemizacja środowiska, monokultury, choroby np. warroza i zgnilec amerykański) dla słuchaczy Uniwersytetu III wieku, pacjentów Górnośląskiego Centrum Rehabilitacji; budowa ekohoteli dla owadów- pokaz takiego domku dla uczniów 4 szkół podstawowych, przekazanie ekohoteli dla owadów do powieszenia na terenie przyszkolnym i roślin miododajnych zasadzonych na terenie przyszkolnym. Przygotowano również przedstawienie dla przedszkolaków z 4 przedszkoli.	

<p>Sponsorzy- Urząd Miasta Tarnowskie Góry, Ogród Śląski , ZOPOCIE-urządzamy naturalnie. Sponsorzy przekazali sadzonki krzewów i drzew miododajnych np.tawuły, lipy, które zostały posadzone na terenie przedszkoli , szkół; Castorama Tarnowskie Góry wykonała prototyp ekohotelu dla owadów , na jego podstawie przekazała 10 zestawów do zmontowania ekohotelu dla zapylaczy które zostały przez uczniów poskładane a następnie przekazane do przedszkoli, szkół, na tereny zielone naszego miasta.</p>	
<p>Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach wzięli udział w akcji „EKO ludzie w naszej budzie”, w ramach której zbierali zużyte baterie i makulaturę.</p>	
<p>Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach wzięli udział w konkursie pt.: „EKO lokum” na projekt pracowni ekologicznej organizowanym przez WFOŚiGW.</p>	
<p>Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach wzięli udział w konkursie regionalnym pt.: „Młody Botanik Senior”, Katowickie Centrum Edukacji Zawodowej</p>	
<p>W Zespole Szkół Budowlano-Architektonicznych w Tarnowskich Górach ze środków WFOŚiGW utworzono Zieloną Eko-Pracownię.</p>	
<p>Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach na gazetce ściennej o tematyce ekologicznej zamieszczali EKO-informacje.</p>	
<p>Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach wykonali nowe nasadzenia w ogrodzie rekreacyjnym DPS w Tarnowskich Górach, do którego powstał projekt na lekcjach.</p>	
<p>Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach zwiedzali ekspozycje wyposażenia ogrodów, kwiatów i małej architektury na Targach Poznańskich „Gardenia” 2017.</p>	
<p>Uczniowie Zespołu Szkół Budowlano – Architektonicznych w Tarnowskich Górach przygotowali i przeprowadzili pokazowe lekcje, poświęcone walce ze smogiem pt.: „NIE! dla SMOGU”.</p>	
<p>Uczniowie I Liceum Ogólnokształcącego im. Stefanii Sempołowskiej brali udział w wykładach i warsztatach nawiązujących do tematyki ekologicznej w ramach Dnia Geografa na Wydziale Nauk o Ziemi (wyjazd klasy IIA i IIC).</p>	
<p>Udział uczniów I Liceum Ogólnokształcącego im. Stefanii Sempołowskiej w konferencji ekologicznej - Królestwo Przyrody – Magia Świata Wokół Nas w Radzionkowie w ramach warsztatów „Kto tu mieszka?”.</p>	
<p>Omawianie przez uczniów I Liceum Ogólnokształcącego im. Stefanii Sempołowskiej tematyki ekologicznej na lekcjach biologii i przyrody, zgodnie z realizacją treści programowych.</p>	
<p>Organizacja przez uczniów I Liceum Ogólnokształcącego im. Stefanii Sempołowskiej wystawki książek, czasopism, broszur i materiałów o tematyce ekologicznej w bibliotece szkolnej oraz pracowni biologicznej.</p>	
<p>Gromadzenie przez uczniów I Liceum Ogólnokształcącego im. Stefanii Sempołowskiej materiałów o tematyce ekologicznej w bibliotece szkolnej oraz pracowni biologicznej.</p>	
<p>Całoroczne zbieranie przez uczniów Zespołu Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Radzionkowie i nauczycieli plastikowych nakrętek oraz zużytych baterii w ramach akcji „Moje czyste miasto” organizowanej przez Stowarzyszenie Zielona Ziemia.</p>	

Wycieczka uczniów Zespołu Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Radzionkowie i zwiedzanie elektrowni szczytowo-pompowej Porąbka-Żar	
W CK Karolinka uczniowie Zespołu Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Radzionkowie wraz z uczniami radzionkowskich szkół brali czynny udział prezentując na XII Konferencji Ekologicznej stworzone przez siebie stroje pod nazwą EKOMODA.	
Na XII Konferencji Ekologicznej uczniowie Zespołu Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Radzionkowie otrzymali wyróżnienie za nakręcony przez siebie film promujący zachowania ekologiczne.	
W ramach otwartych spotkań Akademii Edukacji Ekologicznej, odbyła się „Debata o niskiej emisji”. Zaproszeni goście prezentowali swoje stanowiska dotyczące tego ważnego problemu. Eksperti podczas debaty dzielili się swoimi doświadczeniami, wiedzą oraz spostrzeżeniami dotyczącymi niskiej emisji. Problem ten jest szczególnie zauważalny podczas okresu grzewczego, gdyż często dotyczy niewłaściwych kotłów grzewczych oraz paliw stosowanych m.in. w gospodarstwach domowych. W tym dniu została również złożona praca konkursowa przygotowana przez uczniów Zespołu Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Radzionkowie.	
Rozwój bazy danych o środowisku i jego ochronie	
<p>Powiat Tarnogórski wychodząc naprzeciw określonym problemom w dziedzinie lokalnego dostępu do informacji o stanie środowiska naturalnego, podjął decyzję o utworzeniu szeroko dostępnej bazy danych o środowisku naturalnym. Wyrazem tego było przystąpienie w roku 2010 do realizacji projektu pn: „Właściwe zarządzanie środowiskiem gwarantem bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego”, który był współfinansowany ze środków UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013. Efektem powyższego przedsięwzięcia, było utworzenie ogólnodostępnej bazy danych zawierającej informacje o stanie środowiska naturalnego Powiatu Tarnogórskiego w zakresie: wody, powietrza i gleby.</p> <p>Realizacja projektu zwiększa świadomość ekologiczną mieszkańców powiatu tarnogórskiego, czego wyrazem jest poprawa jakości środowiska, a także efektywność działań na rzecz ochrony środowiska, co z kolei bezpośrednio wpływa na rozwój gospodarczy powiatu tarnogórskiego.</p> <p>Prowadzono stały monitoring powietrza oraz wód powierzchniowych - raporty kwartalne i roczne z wykonania badań i opracowania wyników przedmiotowego projektu udostępnione były na stronie internetowej Starostwa.</p> <p>W roku 2016 szacunkowe koszty realizacji zadania wynosiły: 17 958,00 zł- powietrze oraz 1 2054,00 zł- wody.</p> <p>W roku 2017 szacunkowe koszty realizacji zadania wynosiły: 17 958,00 zł- powietrze oraz 12 054,00 zł- wody.</p>	Zwiększenie dostępu do informacji
Prowadzenie systemu informacji o środowisku i jego ochronie	
Zgodnie z art. 22 ust. 1 oraz art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko organy administracji publicznej są zobligowane do	Zwiększenie dostępu do informacji

<p>prowadzenia publicznie dostępnego wykazu danych i udostępniania go społeczeństwu za pośrednictwem sieci internet.</p> <p>W związku z powyższym zapisem Starostwo Powiatowe w Tarnowskich Górach co roku opłaca abonament za korzystanie z Systemu Informacji o Środowisku (SIOS) zainstalowanego na serwerze pod adresem: www.system.sios.pl.</p> <p>SIOS to system informatyczny pracujący wyłącznie w sieci Internet, umożliwiający organowi administracji publicznej prowadzenie ww. wykazu danych, a społeczeństwu stały wgląd do zgromadzonych zasobów, możliwość wyszukiwania informacji i grupowania jej wg własnych preferencji, bez konieczności kontaktu z urzędem. Wyjątkową zaletą tego systemu jest jego bezpieczeństwo oraz pełna ochrona danych osobowych.</p> <p>Źródło finansowania: środki własne Powiatu.</p> <p>Koszt realizacji zadania: 2016 -1 200,00 zł 2017- 1 200,00 zł</p>	
<p align="center">Badanie wód i powietrza w ramach projektu „Właściwe zarządzanie środowiskiem gwarantem bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców powiatu tarnogórskiego”.</p>	
<p>Kontynuacja realizacji projektu „Właściwe zarządzanie środowiskiem gwarantem bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców powiatu tarnogórskiego” w zakresie monitoringu powietrza. Prowadzony był stały monitoring powietrza- raporty kwartalne i roczne z wykonania badań i opracowania wyników przedmiotowego projektu udostępniane były na stronie internetowej Starostwa. Punkt monitoringowy w Tarnowskich Górach zlokalizowany jest na ulicy Powstańców Warszawskich 83.</p> <p>Źródło finansowania: środki własne Powiatu.</p> <p>Koszt realizacji zadania: 2016 – 17 958,00 zł 2017- 17 958,00 zł</p>	<p>Zwiększenie dostępu do informacji</p>
<p>Kontynuacja realizacji projektu „Właściwe zarządzanie środowiskiem gwarantem zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego” w zakresie monitoringu wód powierzchniowych. Prowadzono stały monitoring wód powierzchniowych. Raporty miesięczne, kwartalne i roczny z wykonania badań i opracowania wyników przedmiotowego projektu zamieszczane były na stronie internetowej Starostwa.</p> <p>Źródło finansowania: środki własne Powiatu.</p> <p>Koszt realizacji zadania: 2016 – 12 054,00 zł 2017 - 12 054,00 zł</p>	

Tabela 8 Cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowisk oraz wartości osiągniętych wskaźników realizacji „Programu...”

Ip.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik				Zadania	Właściciel zadania
				Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Klimat i powietrze	Zmniejszenie niskiej emisji	Zmniejszenie niskiej emisji z transportu	Długość zmodernizowanych dróg	3 odcinki/rok	3 odcinki/rok	2016 r. 25 odcinków	Ograniczenie emisji ze środków transportu poprzez modernizację, remont, wymianę nawierzchni, przebudowę dróg, budowa nowych dróg	Powiat, gminy
							2017 r. 9 odcinków		
			Zmniejszenie niskiej emisji z transportu	Długość zbudowanych dróg rowerowych	1 km	5 km	2016 r. 0 km	Trasy rowerowe na terenie powiatu	Powiat
							2017 r. 0 km		
			Zmniejszenie niskiej emisji z budynków użyteczności publicznej, zmniejszenie kosztów eksploatacji	Liczba zmodernizowanych budynków	3 obiekty/rok	3 obiekty/rok	2016 r. 1 obiekt	Termomodernizacja budynków, między innymi następujące zadania: Termomodernizacja budynku I Liceum Ogólnokształcącego im. S. Sempołowskiej w Tarnowskich Górach, Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół Techniczno - Usługowych w Tarnowskich Górach,	Powiat, gminy
							2017 r. 5 obiektów		
				Ilość oszczędzonej energii	1200 GJ/rok	1200 GJ/rok	2016 r. Brak danych		
							2017 r. 4026,77 GJ/rok		

lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik				Wartość osiągnięta	Zadania	Właściciel zadania
				Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H		I	J
1	Klimat i powietrze	Zmniejszenie niskiej emisji		Zmniejszenie emisji CO2	500 Mg/rok	500 Mg/rok	2016 r. Brak danych		Termomodernizacja budynku szkoły Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Tarnowskich Górach, Termomodernizacja budynków II Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Tarnowskich Górach, Termomodernizacja budynku Starostwa Powiatowego przy ul. Sienkiewicza 16 w Tarnowskich Górach, Termomodernizacja budynku Domu Pomocy Społecznej "Przyjaźń" w Tarnowskich Górach, Termomodernizacja budynku warsztatów Zespołu Szkół Techniczno i Ogólnokształcących w Tarnowskich Górach	
							2017 r. 452,4 Mg/rok			
							2016 r. 0 szt.			
							2017 r. 0 szt.			
							2016 r. 0 kW			
							2017 r. 0 kW			
	Rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii	Budowa nowych źródeł opartych o OZE	Budowa nowych źródeł opartych o OZE	Liczba wybudowanych nowych źródeł opartych o OZE	1 szt./rok	2 szt./rok			Budowa nowych źródeł opartych o OZE	Powiat
				Moc nowych źródeł opartych o OZE	40 kW	40 kW				

lp.	Obszar Interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik				Zadania	Właściciel zadania
				Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Klimat i powietrze	Ochrona powietrza	Kontrola nad wprowadzanymi zanieczyszczeniami do atmosfery	Liczba wykonanych weryfikacji	1 Weryfikacja /rok	1 Weryfikacja /rok	2016r. 3 weryfikacje, wydano 4 pozwolenia na emisję gazów i pyłów do powietrza	Weryfikacja pozwoleń na emisje zanieczyszczeń do atmosfery	Powiat
							2017 r. 7 weryfikacji, wydano 2 pozwolenia na emisję gazów i pyłów do powietrza		
				Wykonywany monitoring zanieczyszczeń	3 punkty pomiarowe	3 punkty pomiarowe	2016 i 2017 r. 10 punktów pomiarowych	Monitoring zanieczyszczeń zwałowiska odpadów niebezpiecznych po Zakładach Chemicznych w Tarnowskich Górach	Starosta wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej
							2016 r. Brak działań	Wsparcie finansowe właścicieli gruntów wyznaczonych do zalesiania oraz na zagospodarowanie i ochronę drzewostanu	Powiat
2	Zasoby przyrodnicze	Wzrost lesistości	Pomoc finansowa dla zalesiania	Wielkość przekazanych środków	30.000 zł/rok	30.000 zł/rok	2017 r. Brak działań	Nadzór nad lasami niestanowiącymi własność Skarbu Państwa	Powiat
			Nadzór nad lasami	Wykonany nadzór nad lasami	1 kontrola /rok	1 kontrola /rok	2016 r. 4 kontrole 2017 r. 2 kontrole		

lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik				Zadania	Właściciel zadania
				Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
2	zasoby przyrodnicze	Utrzymanie stanu bioróżnorodności środowiska przyrodniczego Powiatu	Wspieranie działań	Liczba wspartych projektów	4 szt. /rok	4 szt. /rok	2016 r. 2 szt.	Wspieranie działań mających na celu ochronę siedlisk roślin i zwierząt chronionych i przyrodniczo cennych oraz wartości krajobrazowych	Powiat
							2017 r. 2 szt.		
			Ochrona elementów środowiska	Liczba dofinansowanych zadań	3 zadania/ rok	3 zadania/ rok	2016 r. Brak działań	Przeciwdziałanie wypalaniu traw, współpraca z PSP w zakresie monitoringu podpaleń traw i nieużytków oraz podejmowanie działań edukacyjnych w zakresie szkodliwości wypalania traw, ściernisk i nieużytków	Straż pożarna, powiat, ARMIR, nadleśnictwa, Ośrodek Doradztwa Rolniczego
							2017 r. Brak działań		
3	zasoby i jakość wód	Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	Kontrola nad wprowadzanymi zanieczyszczeniami do wody	Liczba wykonanych weryfikacji	10 szt. /rok	10 szt./ rok	2016. 63 weryfikacje Wydano 53 szt. pozwoleń wodno prawnych	Weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych	Powiat
							2017. 62 weryfikacje wydano 50 szt. pozwoleń wodno prawnych		

Ip.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik				Zadania	Właściciel zadania
				Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
3	zasoby i jakość wód	Poprawa jakości wód		Liczba wykonanych prac	3 szt./rok	4 szt./rok	2016 r. 7 szt.	Przedsięwzięcia związane z ochroną wód (zarybianie, wykaszanie trawy wokół zbiorników, cieków wodnych, rowów przydrożnych)	Powiat, związki węgarskie, osoby fizyczne, prawne, zarządcy dróg
		Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,	Melioracje, poprawa stosunków wodno-powietrznych gleby, przewietrzanie ciągów komunikacyjnych, regulacja systemu odwodnień, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego	Liczba wykonanych prac	4 szt./rok	4 szt./rok	2016 r. 3 szt.	Realizowanie zadań modernizacyjnych inwestycyjnych służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej	Powiat, spółki wodne
	klimat akustyczny						2016 r. 25 odcinków	Ograniczenie emisji hałasu ze środków transportu poprzez modernizację, remont, wymianę nawierzchni, przebudowę dróg, budowa nowych dróg	Powiat, gminy
			Zmniejszenie emisji hałasu z transportu	Długość zmodernizowanych dróg	3 odcinki /rok	3 odcinki /rok	2017 r. 9 odcinków		

lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik				Zadania	Właściciel zadania
				Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
5	edukacja ekologiczna		Sukcesywne ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko zanieczyszczeń punktowych i obszarowych pochodzących z działalności człowieka	Liczba zorganizowanych akcji i projektów z zakresu edukacji ekologicznej	2 szt./rok	2 szt./rok	2016 r. 3 szt.	Zintensyfikowanie edukacji ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody	Powiat, gminy, RDLP, WOS
							2017 r. 4 szt.		
			Ochrona powietrza atmosferycznego, wody, gleby, klimatu akustycznego	Liczba i rodzaj zorganizowanych akcji i projektów z zakresu edukacji ekologicznej	70 szt./rok	75 szt./rok	2016 r. 64 szt.	Edukacja ekologiczna – placówki oświatowe prowadzone przez powiat	Powiat, organizacje pozarządowe, nadleśnictwa, szkoły
							2017 r. 64 szt.		

Ilość	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik				Zadania	Właściciel zadania
				Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
5	edukacja ekologiczna		Wyższy poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa	Zakres prac związanych z rozwojem bazy danych	Pomiary stanu powietrza, wód i gleby w gminach, opracowanie wyników pomiarów	Pomiary stanu powietrza, wód i gleby w gminach, opracowanie wyników pomiarów	2016 r. Pomiary stanu powietrza, wód i gleby w 9 gminach, opracowanie wyników pomiarów	Rozwój bazy danych o środowisku i jego ochronie	Powiat
							2017 r. Pomiary stanu powietrza, wód i gleby w 9 gminach, opracowanie wyników pomiarów		
6	gleby	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi		Zakres prac związanych z nadzorem nad zadaniem	Zrekultywowano obszar o pow. 30 ha	Zrekultywowano obszar o pow. 56 ha	2016 r. zrekultywowano obszar o pow. 0 ha	Nadzór nad zadaniem - likwidacja zwałowisk odpadów niebezpiecznych poprzez unieszkodliwienie oraz rekultywację terenów po Zakładach Chemicznych "Tarnowskie Góry	Starosta wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej
							2017 r. zrekultywowano obszar o pow. 0 ha		

lp. A	Obszar interwencji B	Cel C	Kierunek interwencji D	Wskaźnik				Zadania I	Właściciel zadania J
				Nazwa E	Wartość bazowa F	Wartość dorelowa G	Wartość osiągnięta H		
7	Gospodarka odpadami		Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne	Zakres prac związanych z nadzorem nad zadaniem	Zrekultywowano obszar o pow. 30 ha	Zrekultywowano obszar o pow. 56 ha	2016 r. zrekultywowano obszar o pow. 0 ha 2017 r. zrekultywowano obszar o pow. 0 ha	Nadzór nad zadaniem - likwidacja zwałowisk odpadów niebezpiecznych poprzez unieszkodliwienie oraz rekultywację terenów po Zakładach Chemicznych "Tarnowskie Góry"	Starosta wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej

Z analizy kosztów wynika, że najwięcej środków przeznaczono na termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz modernizację dróg co korzystnie wpływa na poprawę stanu powietrza atmosferycznego Powiatu Tarnogórskiego.

Duża ilość środków finansowych została przeznaczona na działania z zakresu edukacji ekologicznej skierowane zarówno do dorosłych mieszkańców powiatu jak również do dzieci i młodzieży tarnogórskich placówek oświatowych. Środki te pochodzą z budżetu powiatu, os sponsorów oraz są pozyskiwane ze źródeł zewnętrznych jak np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (WFOŚiGW).

Podsumowując należy stwierdzić, że założone w „Programie...” zadania są realizowane na bieżąco, w miarę możliwości finansowych Powiatu. Powiat Tarnogórski w sposób prawidłowy wykonuje zadania określone w „Programie...” mając na uwadze poprawę stanu środowiska, racjonalne gospodarowanie zasobami, w tym m.in. emisji zanieczyszczeń czy ochrony wód. Środki finansowe na cele związane z ochroną środowiska pochodzą zarówno ze środków własnych jednostek, które je realizują jak i ze źródeł zewnętrznych. Działania Powiatu Tarnogórskiego są ukierunkowane na pozyskanie jak największej ilości środków zewnętrznych zarówno krajowych jak i zagranicznych dla osiągnięcia celów określonych w „Programie...”.

EKOSCAN
INNOWACJA I ROZWÓJ SP. Z O.O.
Katarzyna Kubiczak
SPECJALISTA DS. EKOLOGII